

Dětský ombudsman aneb ochránce práv dětí: co dělá a co ne?

dětský ombudsman
ochránce práv dětí

Od 1. července 2025 chrání práva dětí dětský ombudsman. Popíšeme, s čím může pomoci konkrétnímu dítěti, kdo mu může napsat a co může dělat, když zjistí chybu úřadu, zařízení nebo někoho jiného. Dozvíte se, co udělat, než dětskému ombudsmanovi napíšete, i to, jak mu napsat. Na závěr vysvětlíme, jak dětský ombudsman podpoří dodržování práv všech dětí.

Samotné děti (do 18. narozenin) mohou dětskému ombudsmanovi napsat na deti@ochrance.cz, zavolat na 542 542 888 (v pracovní dny od 8:00 do 16:00 hodin) nebo se podívat na web deti.ochrance.cz.

V tomto letáku někdy odkazujeme na letáky ombudsmana. Najdete je na www.ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Kdo je dětským ombudsmanem?

Než poslanci zvolí prvního českého dětského ombudsmana, bude dětem pomáhat **Vít Alexander Schorm**, který je nyní zástupcem ombudsmana (veřejného ochránce práv).

Co dělá dětský ombudsman?

Dětský ombudsman se stará o **naplňování práv dětí (lidí do 18 let)** tak, že:

- **v případech jednotlivých dětí** prověřuje postup úřadů, zařízení a různých institucí a osob, které vykonávají veřejnou správu, a
- **obecně** (systémově) sleduje a prosazuje práva dětí podle [Úmluvy o právech dítěte](#) i dalších mezinárodních smluv (více [na konci letáku](#)).

V čem se liší práce dětského ombudsmana a ombudsmana?

Dětský ombudsman namísto ombudsmana **prověří postup úřadů**, některých zařízení, a nově také dalších institucí a osob, pokud se **týká práv dítěte**.

Oba mají nově mnoho dalších úkolů, protože dětský ombudsman také celkově **sleduje a prosazuje naplňování práv dětí** a ombudsman nově sleduje a prosazuje naplňování základních práv a svobod.

Proto budou společně **navštěvovat zařízení**, kde žijí a tráví čas děti, a **sledovat dodržování práv dětí se zdravotním postižením**.

Kdo může napsat dětskému ombudsmanovi?

Dětskému ombudsmanovi může napsat:

- **samotné dítě**, které potřebuje pomoc,
- **rodič nebo jiný člověk blízký dítěti**, pokud upozorňuje na porušení práv dítěte,
- **pedagog, zdravotník, úředník, sociální pracovník a další**, pokud upozorňují na porušení práv konkrétního dítěte ([neporuší tím povinnost mlčenlivosti](#)),
- **každý**, kdo chce upozornit na obecný (systémový) problém, který se dotýká práv dětí.

S čím může dětský ombudsman pomoci konkrétnímu dítěti?

Dětský ombudsman může prověřit jednání mnoha úřadů, zařízení a různých institucí a osob, které vykonávají veřejnou správu. To znamená, že:

- rozhodují o právech a povinnostech jednotlivého dítěte nebo o něčem, co se obecně dotkne práv dětí,
- chrání děti a jejich práva nebo
- pečují o děti nebo jim pomáhají.

Mezi takové úřady, zařízení a osoby patří například:

- **orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)**, tedy hlavně obecní úřady, více v letáku [Sociálně-právní ochrana dětí](#),
- **úřady práce**, které rozhodují o dávkách pro dítě (například přídavek na dítě, [příspěvek na péči](#), [mimořádná okamžitá pomoc na potřeby pro dítě](#), příspěvek na úhradu potřeb pro dítě v pěstounské péči a podobně) nebo ve věcech zaměstnanosti dětí,
- **správy sociálního zabezpečení**, které mohou rozhodovat třeba o sirotčím důchodu,
- **ředitelé škol a školských zařízení**, například pokud rozhodují o přijetí, vyloučení nebo přestupu dítěte a podobně,
- **školní inspekce**, která prověřuje činnost škol a školských zařízení i na základě podnětů a stížností,
- **školská poradenská zařízení** (speciálně pedagogická centra, pedagogicko-psychologické poradny), pokud vydávají zprávy a doporučení,
- **zdravotní pojišťovny**, například pokud rozhodují o úhradě zdravotních služeb z veřejného zdravotního pojištění, více v letáku [Rozhodování zdravotních pojišťoven o úhradách](#),
- **různá zařízení pro děti** (například dětské domovy, diagnostické a výchovné ústavy),
- **krajské úřady**, které například rozhodují o odvolání v různých správních řízeních nebo vyřizují [stížnosti ve zdravotnictví](#),
- **ministerstva**, často například Ministerstvo práce a sociálních věcí v případech dávek a důchodů nebo Ministerstvo vnitra v případech dětí, které žádají o [azyl](#), [dočasnou ochranu kvůli válce na Ukrajině](#) nebo jiné [povolení pobytu](#), případně jsou s rodiči v některém ze [zařízení pro cizince](#),
- **předsedové soudů při výkonu státní správy soudů**, tedy například pokud vyřizují stížnosti na průtahy v soudním řízení nebo nevhodné chování soudců a soudních úředníků, více v letáku [Soudy](#),
- **obce a kraje** při zajišťování vzdělávání, sociálních služeb a dobrých podmínek pro život dětí a jejich bezpečí; obec například zajišťuje, aby děti na jejím území mohly plnit povinnou školní docházku; kraj například zajišťuje, aby na jeho území byly dostupné speciální školy, sociální služby (například raná péče nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením) nebo některé druhy zdravotních služeb,
- **a mnoho dalších.**

Pomůže dětský ombudsman s diskriminací?

Dětský ombudsman může pomoci, pokud dítě diskriminují nebo je před diskriminací nechrání úřady, zařízení pro děti a další osoby, které vykonávají veřejnou správu.

Ostatní případy diskriminace (v soukromých vztazích) může posoudit ombudsman.

S čím dětský ombudsman konkrétnímu dítěti nemůže pomoci?

Dětský ombudsman většinou dítěti **nemůže přímo pomoci v soukromých věcech, pokud se jimi nemohou zabývat i úřady**. Například ve sporech s jinými lidmi (v rodině, mezi spolužáky, v zaměstnání) nebo s firmami (třeba kvůli půjčce nebo nákupu).

Nemůže ani změnit soudní rozhodnutí nebo ovlivnit trestní řízení.

Co když se dětský ombudsman případem dítěte nemůže zabývat?

Pokud se dětský ombudsman nebude moci zabývat případem dítěte, pisateli to **sdělí a vysvětlí, jak může dál postupovat**.

Pokud napíše samotné dítě a jeho případ by **mohl řešit jiný úřad**, dětský ombudsman se **dítěte zeptá**, zda si přeje, aby mu případ předal. Pokud ano, případ úřadu předá.

Co dětský ombudsman udělá, když najde chybu?

Pokud dětský ombudsman **zjistí chybu úřadu (zařízení nebo někoho jiného), vyzve ho, aby ji napravil** (změnil své rozhodnutí nebo budoucí postup, nebo udělal, co má, pokud byl nečinný).

Nemůže místo úřadu rozhodnout ani jeho rozhodnutí změnit nebo zrušit. To musí udělat úřad sám nebo nadřízený úřad. Nemůže ani potrestat úředníky, kteří udělali chybu.

Pokud nedosáhne nápravy, vyrozumí nadřízený úřad a může případ zveřejnit.

Výjimečně může navrhnout zahájení některých soudních řízení nebo do nich vstoupit. Více v letáku [Dětský ombudsman: pomáhá i jinak \(zvláštní oprávnění\)](#).

Musím něco udělat, než kvůli případu dítěte napíšu dětskému ombudsmanovi?

Než napíšete dětskému ombudsmanovi, měli byste nejprve **sami požádat** toho, na koho si stěžujete, **aby napravil svou chybu nebo případ řešil**, pokud je nečinný.

Co mám k případu dítěte dětskému ombudsmanovi napsat a poslat?

Napište:

- **své jméno, příjmení a kontakt** (adresu trvalého pobytu, telefon, případně e-mail, abychom mohli jednat co nejrychleji),
- **jméno a příjmení dítěte, jeho aktuální věk a vztah**, ve kterém s ním jste (dcera, vnuk, žák, ...),
- **na koho si stěžujete** (úřad, zařízení, někdo jiný); můžete uvést i to, s kým přesně jste jednali,
- **co se stalo špatně, na co si stěžujete**,
- **čeho chcete dosáhnout**, co považujete za nejlepší řešení,
- **co jste dosud udělali** – jak jste bránili práva dítěte a jak to dopadlo.

A přiložte kopie rozhodnutí úřadu, pokud je úřad vydal, případně jiných důležitých písemností, které k případu máte.

Jak se na dětského ombudsmana mohu obrátit?

Dospělý, který píše kvůli dítěti, může:

- poslat e-mail na podatelna@ochrance.cz,
- online vyplnit podání (na portal.ochrance.cz),
- poslat dopis na adresu Údolní 39, 602 00 Brno,
- poslat zprávu do datové schránky jz5adky nebo
- navštívit sídlo dětského ombudsmana každé pondělí nebo středu od 8:00 do 16:00 hodin na Údolní 39 v Brně. (Podání sepišeme, případ nevyřešíme hned.)

Co když na něco zapomenou?

Nemějte obavy, kdybychom zjistili, že nám něco chybí, požádáme Vás o doplnění.

Kdy se dětský ombudsman nemusí zabývat předloženým případem?

Dětský ombudsman se případem nemusí zabývat, pokud:

- nedostal důležité informace a dokumenty, i když Vás o to požádal,
- postup úřadu (zařízení, někoho jiného) považuje za **správný** (srozumitelně Vám to vysvětlí),
- tvrzená chyba nemohla ovlivnit výsledek nebo jsou následky velmi malé,
- uběhl více než rok od poslední události v předloženém případě,
- případ (tvrzené pochybení) **projednává soud** nebo již rozhodl nebo
- ombudsman nebo dětský ombudsman **již dříve případ řešil** a od té doby se nestalo nic nového.

Jak dětský ombudsman sleduje a prosazuje práva dětí?

Dětský ombudsman

- **sleduje a hodnotí**, jak se v České republice dodržují práva dětí (provádí výzkumy a analýzy, vydává zprávy, stanoviska a doporučení),
- **navrhuje zlepšení** včetně změny právní úpravy nebo ratifikace mezinárodní smlouvy,
- **vzdělává** děti i veřejnost a
- **spolupracuje** s dalšími organizacemi doma i v zahraničí.

Jak se dětský ombudsman dozví, co by děti potřebovaly nebo co je trápí?

Dětský ombudsman naváže na dosavadní činnost ombudsmana a bude s ním dále spolupracovat. Další informace a zkušenosti načerpá z vyřizování podnětů a návštěv zařízení pro děti, i z nových činností zaměřených na sledování a prosazování práv dětí. Dětskému ombudsmanovi přitom pomohou samotné **děti a organizace**, které děti sdružují nebo hájí jejich práva, konkrétně:

- **poradní orgán** složený z vybraných dětí a
- **pracovní skupiny, které dětský ombudsman zřídí k určitým tématům**, v nichž budou děti a ti, kdo hájí jejich práva.